

UŽKREČIAMŪJŲ LIGŲ EPIDEMIOLOGINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ PALANGOS SAVIVALDYBĖJE 2022 METAIS

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos vykdo užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą (nuolat stebi ir vertina užkrečiamųjų ligų epideminę situaciją – renka, analizuoja ir apibendrina epidemiologinius duomenis (registruoja ir tikslina informaciją apie užkrečiamųjų ligų atvejus, sukėlėjus pagal iš asmens sveikatos priežiūros įstaigų gautus pranešimus; vykdo operatyvinę epidemiologinę analizę; pildo ir teikia statistines ataskaitas formas) ir kt.; atlieka užkrečiamųjų ligų atvejų ir jų protrūkių epidemiologinį ištyrimą, atvejų valdymą ir protrūkių likvidavimą; organizuoja ir koordinuoja imunoprofilaktiką: nustato ir vertina skiepijų pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijų kalendorių apimtis teritorijoje; nustato ir vertina nepaskiepijimo apimtis ir priežastis (atskirose amžiaus grupėse, atskirose teritorijose ar ASPĮ nuo tam tikrų užkrečiamųjų ligų ir pan.); vykdo pasirengimą ir atsaką ekstremalioms visuomenės sveikatai situacijoms, sąlygotoms užkrečiamųjų ligų, vykdo kitas funkcijas, nustatytas teisės aktais.

Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinėje sistemoje teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvoje privalomai registruojamos 104 užkrečiamosios ligos pagal aštuonias ligų grupes: 1) per orą plintančios užkrečiamosios ligos ir ligos, kurių išvengiama skiepijant; 2) per maistą ir vandenį plintančios užkrečiamosios ligos ir ligos, kuriomis užsikrečiama per aplinką; 3) per kraują ar kitą biologinę medžiagą plintančių infekcijų, virusinių hepatitų B, C, D grupė; 4) lytiškai plintančios infekcijos, žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) infekcija, AIDS; 5) zoonozės; 6) ypač pavojingos įvežtinės ir retos užkrečiamosios ligos; 7) kūno dangų infekcijos ir parazitozės; 8) tuberkuliozė.

2022 m. Palangos savivaldybėje buvo užregistruota 3042 užkrečiamųjų ligų atvejai, iš jų didžiausią dalį (94,7 proc.) sudarė ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos (toliau – ŪVKTI).

2022 m. gripo ir ŪVKTI atvejų Palangos mieste padaugėjo 2,5 karto, lyginant su 2021 m. Palangos mieste 2022 m. gripu ir ŪVKTI persirgo 2880 gyventojų, 2021 m. – 1150 gyventojų, 2020 m. – 1087 gyventojai. 2022 m. vaikų iki 17 metų amžiaus sergamumas gripu ir ŪVKTI sudarė 43,4 proc. (1249 atvejai). 2022 m. gripas sudarė 7,1 proc. (205 atvejai) visų registruotų gripo ir ŪVKTI atvejų. Vaikai iki 17 metų amžiaus sudarė 36,1 proc. (74 atvejai) visų susirgusiųjų gripu. Daugiausia susirgimų gripu (63,9 proc.) ir ŪVKTI (56 proc.) nustatyta suaugusiesiems asmenims.

2022 m. sergamumo gripu ir ŪVKTI rodiklis buvo 30,1 atvejo 10 000 gyventojų per savaitę ir buvo 2,1 karto mažesnis, lyginat su Klaipėdos apskrities gyventojų sergamumo gripu ir ŪVKTI rodikliu (63,7 atvejo) (2021 m. – 2,5 karto mažesnis, atitinkamai 13,7 atvejo ir 34,7 atvejo 10 000 gyv. per savaitę).

Pasaulio sveikatos organizacija rekomenduoja, kad kiekvieno gripo sezono metu būtų paskiepijama ne mažiau kaip 75 proc. 65 metų ir vyresnio amžiaus žmonių, taip pat ir tų, kurie serga lėtinėmis ligomis, nepaisant jų amžiaus. Pastaraisiais metais vis daugiau 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų pasiskiepia nuo gripo.

2021–2022 m. gripo sezono metu Palangos miesto asmens sveikatos priežiūros įstaigos įskiepijo 1 190 dozių sezoninės gripo vakcinės, įsigytos už valstybės lėšas, rizikos grupių asmenų skiepijimui, t. y. 20,7 proc. mažiau nei 2020–2021 m. gripo sezono metu (1 500 dozių). 2019–2020 m. gripo sezono metu buvo įskiepyta 1 103 gripo vakcinės dozės, 2018–2019 m. gripo sezono metu – 880 gripo vakcinės dozių, 2017–2018 m. gripo sezono metu – 912 gripo vakcinės dozių (1 lentelė).

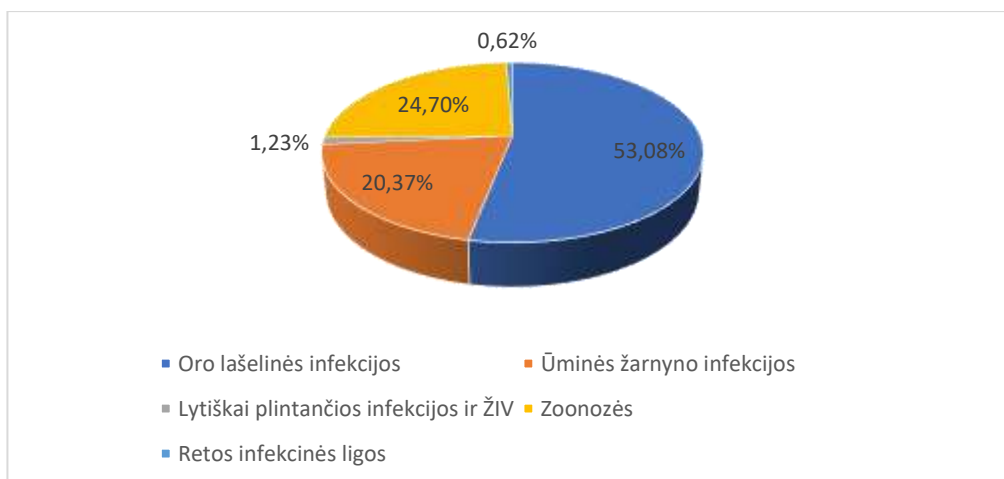
1 lentelė. Duomenys apie skiepėjimus nuo gripo Palangos savivaldybėje (2017–2018 m., 2018–2019 m., 2019–2020 m., 2020–2021 m., 2021–2022 m. gripo sezonų metu).

Gripo sezonas	Paskiepytų asmenų skaičius	Gyventojų skiepėjimo nuo gripo apimtis (proc.)	Paskiepytų 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų skaičius	65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų skiepėjimo nuo gripo apimtis (proc.)	ASPI įskiepytos gripo vakcinės, įsigytos už valstybės lėšas, rizikos grupių asmenų skiepėjimui dozių skaičius
2017–2018 m.	964	6,3	568	15,6	912
2018–2019 m.	952	6,1	623	16,8	880
2019–2020 m.	1 495	9,3	846	21,8	1 103
2020–2021 m.	1 744	10,6	1 090	27,3	1 500
2021–2022 m.	1 415	8,3	896	21,8	1 190

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-756 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. rugpjūčio 12 d. įsakymo Nr. V-1350 redakcija) „Dėl gripo ir (ar) COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) epidemijos skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2022 m. nuo rugpjūčio mėn. pradėjo skaičiuoti naują rodiklį: suminis sergamumo gripu, ŪVKTI ir COVID-19 ligos atvejų skaičius 100 tūkst. gyventojų per savaitę. Šis rodiklis yra vienas iš kriterijų vertinant gripo ir (ar) COVID-19 ligos epidemijos savivaldybėje skelbimo ir atšaukimo poreikį. Gripo ir (ar) COVID-19 ligos epidemiją savivaldybėje rekomenduojama skelbti, kai pagal gripo, COVID-19 ligos ir ŪVKTI epidemiologinės priežiūros ir kitus duomenis, toje savivaldybėje suminis sergamumo gripu, COVID-19 ligos ir ŪVKTI rodiklis viršija 1 500 atvejų 100 tūkst. gyventojų per savaitę. 2022 m. Palangos mieste didžiausias bendras sergamumo gripu, ŪVKTI ir COVID-19 liga rodiklis buvo 2024,4 atvejo 100 tūkst. gyventojų (51 sav., t. y. gruodžio 19-25 d.). Nors sergamumo rodiklis siekė epideminį lygį, tačiau registruotų gripo atvejų skaičius nebuvo didelis, todėl 2022 m. Palangos mieste nebuvo paskelbta gripo epidemija.

2022 m. Palangos savivaldybėje be ŪVKTI buvo užregistruoti 162 užkrečiamųjų ligų atvejai, kurie sudarė vos 5,3 proc. visų registruotų užkrečiamųjų ligų Palangos savivaldybėje 2022 m. Lyginant su 2021 metais (37 atvejai), 2022 m. užregistruota daugiau užkrečiamųjų ligų atvejų ir įtakos galėjo turėti COVID-19 pandemijos metu įvestų infekcijos plitimą ribojančių priemonių (socialinių kontaktų ribojimo, nuotolinio mokymo, sustiprinto asmens higienos) laikymosi panaikinimas.

1 pav. Užkrečiamųjų ligų struktūra 2022 m. Palangos savivaldybėje

2022 m. Palangos savivaldybėje buvo užregistruoti 33 ūminės žarnyno infekcijos (toliau – UŽI) atvejai, t. y. dvigubai daugiau lyginant su 2021 m. (14 atvejų). Ženkliam sergamumo ŪŽI padidėjimui, lyginant su 2021 m., įtakos galėjo turėti COVID-19 pandemijos metu įvestų infekcijos plitimą ribojančių priemonių (socialinių kontaktų ribojimo, nuotolinio mokymo, sustiprinto asmens higienos laikymosi) panaikinimas.

Buvo užregistruotas vienas šeiminis salmoneliozės protrūkis (susirgo 2 vienos šeimos nariai). Dažniausios žarnyno infekcijos buvo virusinės kilmės ir diagnozuotos vaikams (0–17 metų amžiaus). Sergamumas šiomis infekcijomis sudarė 81,8 proc. (27 atvejai) visų 2022 m. užregistruotų žarnyno užkrečiamųjų ligų atvejų.

2022 m. Palangos mieste buvo užregistruoti 85 oro lašeline keliu plintančių infekcinių ligų (be gripo ir ŪVKTI) atvejai. Daugiausia registruojama susirgimų vėjaraupiais – 2022 m. užregistruoti 77 vėjaraupių atvejai (90,6 proc. visų oro lašeline keliu plintančių infekcijų) (2 lentelė).

Antra pagal dažnumą infekcija yra skarlatina, 2022 m. užregistruoti 7 atvejai (8,2 proc.).

2 lentelė. Sergamumas oro lašeline keliu plintančiomis infekcijomis 2021–2022 m. Palangos mieste

Eil. Nr.	Ligos pavadinimas	Iš viso ligonių (abs. sk.)		Sergamumo rodiklis (atv. 10 000 gyventojų)		Sergamumo pokyčiai 2022 m. lyginant su 2021 m.
		2021 m.	2022 m.	2021 m.	2022 m.	
1.	Tuberkuliozė	2	1	1,2	0,6	-1 atv.
2.	Kokliušas	0	0	0	0	-
3.	Skarlatina	0	7	0	4,1	+7 atv.
4.	Meningokokinė infekcija	0	0	0	0	-
5.	Bakterinis meningitas	0	0	0	0	-
6.	Virusinis meningitas	0	0	0	0	-
7.	Haemophilus influenza infekcija	0	0	0	0	-
8.	Vėjaraupiai	6	77	3,6	45,3	+71 atv.
9.	Tymai	0	0	0	0	-
10.	Epideminis parotitas	0	0	0	0	-
11.	Infekcinė mononukleozė	0	0	0	0	-
12.	Legioneliozė (Legionierių liga), neplautinė legioneliozė (Pontiako karštligė)	0	0	0	0	-

2022 m. Palangos savivaldybėje užregistruotas vienas tuberkuliozės atvejis. Susirgo vyras, 45-54 metų amžiaus grupėje, įtariamas švirkščiamųjų narkotikų vartojimas, asmuo bedarbis.

Pagal gautus epidemiologinių tyrimų rezultatus, matoma, kad Palangos mieste tuberkulioze per 3 metus daugiausia sirgo darbingo amžiaus žmonės – apie 60 proc.

2020-2022 metais Palangos mieste buvo diagnozuoti 5 tuberkuliozės atvejai, visi atvejai plaučių tuberkuliozė, patvirtinta skreplių mikroskopijos.

Siekiant išsiaiškinti vaikų užsikrėtimo TB Lietuvoje situaciją, SAM nustatyta tvarka, Lietuvoje kiekvienais metais tuberkulino mėginys (toliau – TM) turi būti atliekamas 7 metų amžiaus vaikams ir vaikams, priklausantiems rizikos grupėms. 2022 m. Palangos mieste asmens sveikatos priežiūros įstaigose TM buvo atliktas 150 (82 proc.) 7 metų amžiaus vaikų ir 43 (23 proc.) rizikos

grupėms priklausantiems vaikams (3 lentelė). TM atlikimo vaikams Palangos mieste asmens sveikatos priežiūros įstaigose apimtys yra nepakankamos, ypačingai rizikos grupių vaikams.

3 lentelė. Tuberkulino mėginių atlikimas 7 metų amžiaus ir rizikos grupėms priklausantiems vaikams Palangos mieste

Metai	7 metų amžiaus vaikai			Rizikos grupių vaikai		
	Vaikų, kuriems reikia atlikti TM, skaičius	Vaikų, kuriems atliktas TM, skaičius	Procentas	Vaikų, kuriems reikia atlikti TM, skaičius	Vaikų, kuriems atliktas TM, skaičius	Procentas
2022	183	150	82	190	43	23
2021	170	144	85	162	7	4,3
2020	167	151	90,4	189	12	6,3
2019	160	150	94	255	106	41,5

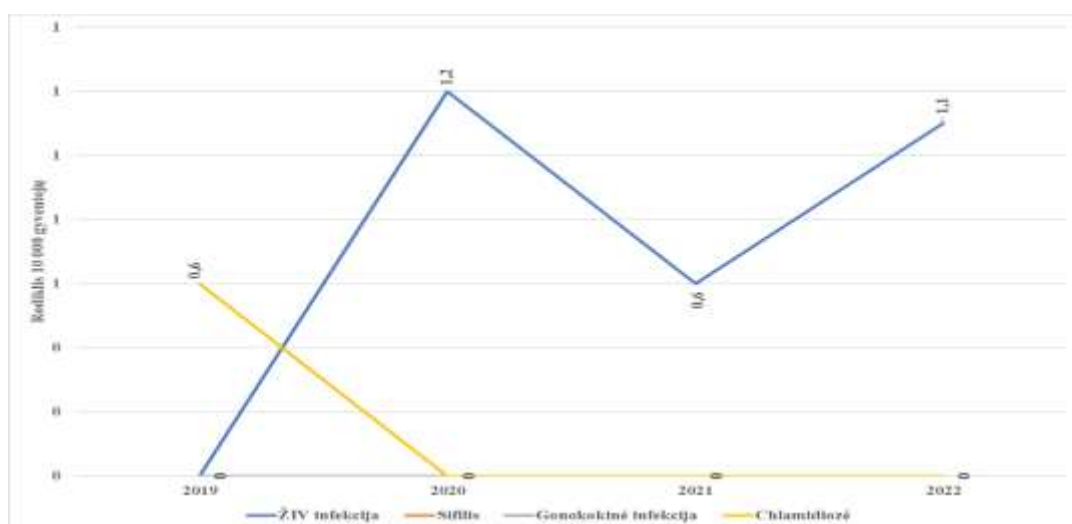
2022 m. erkių platinamos ligos sergamumo struktūroje sudarė ketvirtadalį visų susirgimų Palangoje. 2022 m. Palangos mieste buvo užregistruoti 34 Laimo ligos (2021 m. – 13 atvejų, 2020 m. – 29 atvejai, 2019 – 36 atvejai) ir 6 erkinio encefalito atvejai (2021 m. erkinio encefalito atvejų nebuvo užregistruota, 2020 m. – 5 atvejai, 2019 m. – 7 atvejai).

Ne tik ŽIV, bet ir kitos LPI išlieka aktualia sveikatos problema. Nuo 2019 m. Palangos mieste stebima nežymi sergamumo ŽIV, gonokokine infekcija ir chlamidioze mažėjimo tendencijos (2 pav.).

Palangos mieste, įvertinus 2022 m. LPI ir ŽIV atvejų pasiskirstymą pagal lytį, šios ligos buvo diagnozuotos vienodai tiek moterims, tiek vyrams (atitinkamai 2 ir 2 atvejai).

Nuo 2020 m. Palangos mieste gonokokinės infekcijos, sifilio ir chlamidijos atvejų registruota nebuvo. Vienas chlamidijos atvejis diagnozuotas 2019 metais 18-24 metų amžiaus moteriai. (2 pav.).

2 pav. Sergamumo ŽIV, sifiliu, gonokokine infekcija ir chlamidioze dinamika Palangos mieste 2019–2022 metais

2022 m. Palangos mieste buvo nustatyti 2 ŽIV atvejai. Nuo 2019 m. iki 2022 m. 80 proc. tarp ŽIV užregistruotų asmenų nurodytas galimas užsikrėtimo būdas buvo heteroseksualūs lytiniai santykiai, likusių užsikrėtimo kelias buvo nežinomas.

Lietuvoje yra vykdoma įvežtinių užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kasmet užregistruojama po keletą įvežtinių užkrečiamųjų ligų atvejų. 2022 m. Palangoje buvo užregistruotas 1 įvežtinis

Gardiazės (lambliazė) atvejis (pirmuonių sukelta žarnyno liga). Epidemiologinės diagnostikos metu išsiaiškinta, kad 2022 m. susirgęs asmuo inkubacinio periodo metu atostogavo Indijoje.

Skiepijimas yra viena iš veiksmingiausių priemonių, padedančių užkirsti kelią ligoms, apsaugoti visuomenę nuo infekcinių ligų bei jų sukeltamų padarinių. Atsiradus skiepams, pasaulyje buvo išnaikinti raupai, daugelyje šalių likviduotas poliomieltas, sumažintas sergamumas difterija, stablige, kokliušu, tymais, parotitu, raudonuke, B tipo *Haemophilus influenzae* infekcija. Skiepai padeda išvengti gripo, vėjaraupių, hepatito B ir hepatito A, meningokokinės, pneumokokinės ir kitų infekcijų.

Lietuvoje pagal profilaktinių skiepų kalendorių iki 2018 metų vaikus nemokamai buvo galima paskiepyti nuo 12 infekcinių ligų (tuberkuliozės, hepatito B, kokliušo, difterijos, stabligės, *Haemophilus influenzae* B tipo infekcijos, poliomieltito, pneumokokinės infekcijos, tymų, epideminio parotito, raudonukės ir žmogaus papilomos viruso infekcijos). Nuo 2018 m. liepos mėn. kūdikiams buvo pradėti skiepyti nuo B tipo meningokokinės infekcijos, o rugsėjo mėn. – nuo rotavirusinės infekcijos. Taip pat į profilaktinių skiepų kalendorių įtrauktas ir mergaičių skiepijimas ŽPV vakcina, o nuo 2023 m. pradėti skiepyti ir berniukai, sulaukę 11 metų.

Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, skiepijant kasmet pasaulyje išsaugoma 2–3 milijonai gyvybių. Tačiau, nepaisant skiepų teikiamos naudos, maždaug 1 iš 5 vaikų nėra paskiepijamas rekomenduojamais skiepais. Tam, kad infekcijos būtų suvaldytos, reikalingas kolektyvinis imunitetas tai yra, kad šalyje būtų paskiepyta 90–95 proc. gyventojų.

2022 m. Palangos savivaldybėje, kaip ir Klaipėdos apskrityje, skiepijimų, pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių, apimtys sumažėjo beveik visose pozicijose išskyrus nežymų padidėjimą skiepijant naujagimius vakcina nuo tuberkuliozės. (4 lentelė).

4 lentelė. Skiepijimų apimtys Palangos savivaldybėje 2022 metais (procentais).

	Metai	Tuberkuliozė (naujagimiai)	Hepatitis B (naujagimiai)	Difterija, stabilgė (1 metai)	Kokliušas (1 metai)	Poliomieltas (1 metai)	Tymai, raudonukė epideminis parotitas (MMR1), 2 metai
Klaipėdos apskritis	2022	92,52	92,79	87,8	87,8	87,8	82,39
	2021	92,17	92,06	87,29	87,29	87,29	87,57
	2020	93,22	94,53	88,14	88,14	88,14	87,29
	2019	94,59	95,47	89,68	89,68	89,68	90,87
Palangos savivaldybė	2022	86,84	89,78	84,67	84,67	84,67	85,31
	2021	86,07	90,65	85,61	85,61	85,61	87,59
	2020	89,71	93,48	88,41	88,41	88,41	80,13
	2019	94,49	91,45	85,53	85,53	85,53	91,56

Daugelyje Europos Sąjungos šalių profilaktiniai skiepijimai pagal nacionalinius skiepijimų kalendorius yra rekomenduojami, tačiau tam, kad vaikas būtų paskiepytas – būtinas tėvų (arba globėjų) sutikimas skiepyti vaiką. Nepaisant tarptautinių ir nacionalinių sveikatos priežiūros institucijų rekomendacijų, vaikų vakcinacijos apimtys yra priklausomos nuo tėvų požiūrio bei jų sprendimo. Nors 2021 m. skiepijimo apimčių mažėjimo priežastys nustatinėjamos nebuvo dėl kilusios COVID-19 pandemijos bei su ja susijusių apribojimų, manytina, kad šie veiksniai turėjo labai didelės įtakos vaikų skiepijime 2021 m. Šios pandemijos padariniai jaučiami ir 2022 m. kurie matomi analizuojant vaikų nepaskiepijimo priežastis.

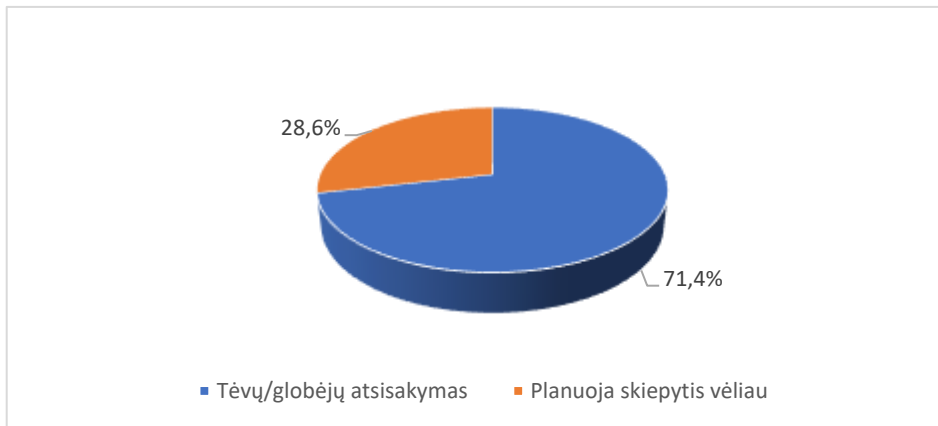
Pastarųjų penkių metų laikotarpyje Palangos savivaldybėje susirgimų tymais (išskyrus 2019 m. protrūkį), raudonuke, kokliušu, epideminiu parotitu nebuvo registruota, tačiau tai nerodo tikrosios sergamumo situacijos, nes nemažai žmonių gali sirgti lengva ligos forma ir į gydytojus nesikreipti.

Pastaraisiais metais Palangos savivaldybėje toliau stebimos nepakankamos 2 metų amžiaus vaikų skiepavimo tūmų, raudonukės ir epideminio parotito pirmąją vakcinos doze apimtys, kurios siekia vos 85,3 proc., ir tai yra mažiau nei bendras Lietuvos vidurkis.

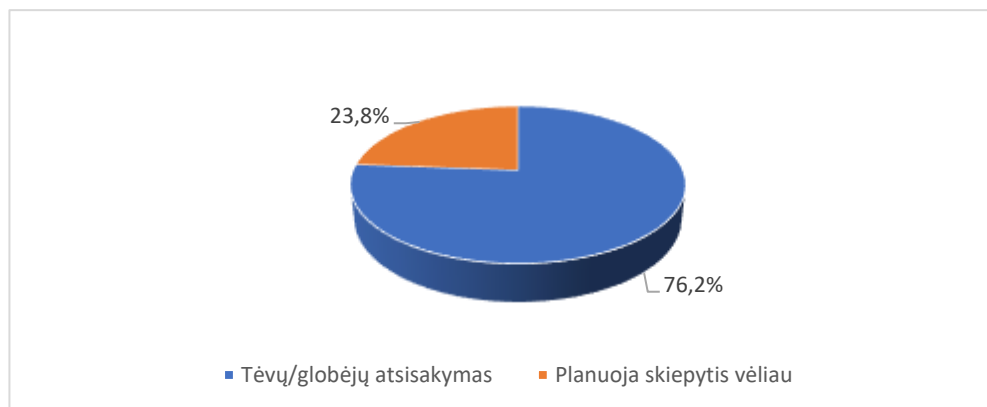
Išanalizavus asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ) pateiktas nepaskiepimų priežastis, skiepįant pagal vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių Palangos mieste 2022 metais, nustatyta, kad dažniausia 1 ir 2 metų vaikų nepaskiepimo DTaP/IPV/Hib4 ir MMR1 vakcinomis priežastis yra tėvų (globėjų) atsisakymas, o stebint 11 metų mergaičių skiepimą žmogaus papilomos viruso (HPV) vakcina ir 1 metų amžiaus vaikų skiepimą vakcina nuo meningokokinės infekcijos (MenBV3) pagrindinė nepaskiepimo priežastis buvo skiepimą tėvų sprendimu atidėti vėlesniam laikui.

Toliau pateikiamos ASPĮ pateiktos nepaskiepimų priežastys, skiepįant pagal vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių Palangos mieste 2022 metais.

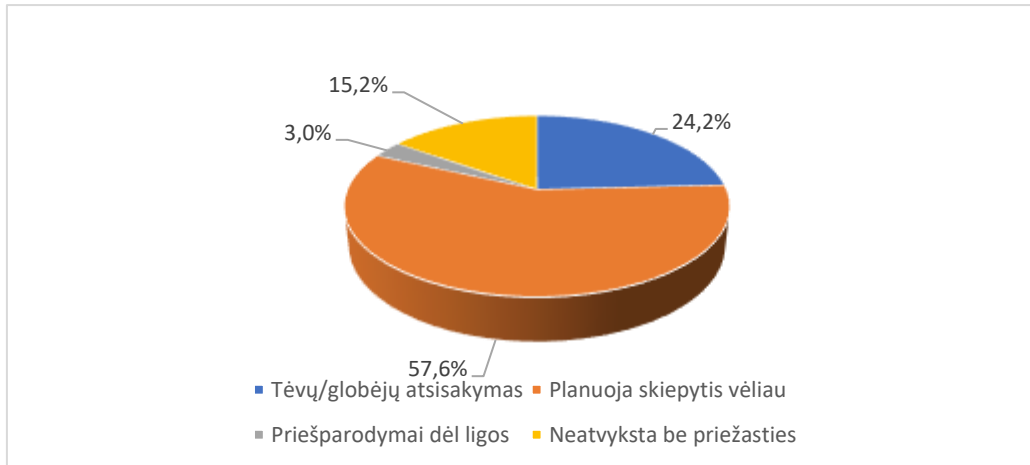
3 pav. 1 metų amžiaus vaikų nepaskiepimo nuo difterijos, stabligės, kokliušo, poliomiélito, B tipo Haemophilus influenzae infekcijos priežasčių pasiskirstymas

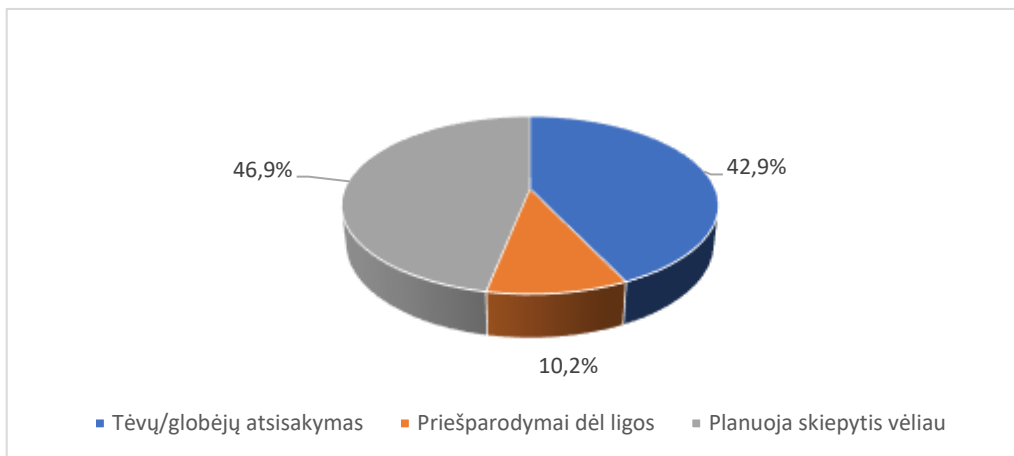
4 pav. 2 metų vaikų nepaskiepimo nuo tymų, epideminio parotito ir raudonukės priežasčių pasiskirstymas

5 pav. 11 metų vaikų nepaskiepimo nuo žmogaus papilomos viruso infekcijos priežasčių pasiskirstymas

6 pav. 1 metų vaikų nepaskiepijimo nuo B tipo meningokokinės infekcijos priežasčių pasiskirstymas

Apibendrinimas

1. 2022 m. Palangos savivaldybėje buvo užregistruota daugiau Užkrečiamųjų ligų nei 2021 m. Tai galėjo lemti COVID-19 pandemijos metu įvestų infekcijos plitimą ribojančių priemonių (socialinių kontaktų ribojimo, nuotolinio mokymo, sustiprinto asmens higienos laikymosi) panaikinimas.

2. Suminis sergamumo gripu, COVID-19 ligos ir ūminių viršutinių kvėpavimo takų infekcijos rodiklis 2022 m. 51 savaitę buvo pasiekęs epideminį lygį, tačiau Palangos savivaldybėje 2022 m. gripo epidemija nebuvo paskelbta, nes gripo atvejų registruota buvo labai mažai, o epideminio lygio sergamumo rodiklis minėtą savaitę buvo dėl išaugusio sergamumo ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis.

3. Palangos savivaldybėje vaikų skiepimų aprėptys mažėja ir daugelyje vaikų amžiaus grupių nesiekia 90–95 proc. 2022 m. nustatytos skiepijimo apimtys mažesnės negu 90 proc. buvo skiepijant tymų, raudonukės, epideminio parotito bei difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, tuberkuliozės ir hepatito B vakcinomis. 2022 m. pagrindinės skiepijimo apimčių mažėjimo priežastys buvo tėvų atsisakymai skiepyti savo vaikus arba skiepijimo nukėlimas vėlesniam laikui.

Siūlymai

1. Didinti skiepavimo nuo gripo apimtis, sudarant galimybę pasiskiepyti nuo gripo didesniam asmenų, priklausančių rizikos grupėms (65 metų ir vyresni asmenys, asmenys, sergantys lėtinėmis širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo takų, inkstų ligomis, lėtinėmis ligomis, susijusiomis su imuniniais mechanizmais, piktybiniais navikais, gyvenantys socialinės globos ir slaugos įstaigose, sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai, nėsčiosios), skaičiui.

2. Nuolat tvarkyti ir prižiūrėti aplinką Palangos savivaldybės teritorijose: dažnai šienauti parkuose, soduose bei gyvenamosiose teritorijose, naikinti menkaverčius krūmynus – viena ekologiškiausių ir svarbiausių erkių gausą mažinančių priemonių.

3. Mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistams aktyviai teikti tėvams informaciją apie tai, kad tuberkulino mėginys – ne vakcinavimas, o ištyrimo būdas, reikalingas ankstyvai tuberkuliozės diagnostikai.

4. Asmens sveikatos priežiūros įstaigų gydytojams, slaugytojams didesnę dėmesį skirti bendravimui su tėvais dėl aktyvesnio vaikų skiepavimo pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepavimų kalendorių.